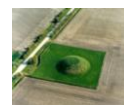

Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de nieuwbouw van twee woningen aan de Pastoor van der Plaatstraat 36 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem

Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek

Rapportnummer:	V2296
Projectnummer:	V22-5011
ISSN:	1573 - 9406
Status en versie:	Concept, versie 1.0
In opdracht van:	Benbouwadvisen
Rapportage:	W.J. Weerheijm, R. Schrijvers
Plaats en datum:	Amersfoort, 5 mei 2022

Niets uit dit werk mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vestigia BV

Documentbeheer				
Versie	Status	Datum	Toelichting	Autorisatie
1.0	Concept	5 mei 2022	Eerste concept ter goedkeuring aan opdrachtgever	J.P. Flamman

Projectgegevens	
Initiatief	Toevoeging bouwkwavels
Wettelijk kader	Wijziging bestemmingsplan
Toponiem / locatie	Pastoor van der Plaatstraat 36
Plaats	Rijpwetering
Gemeente	Kaag en Braassem
Provincie	Zuid-Holland
Opdrachtgever	BenbouwAdviezen Rijndijk 99a 2394AE Hazerswoude
Contactpersoon opdrachtgever	Ben Oostdam 06-53686148
Oppervlakte plangebied	1000 m ²
Diepte grondwerkzaamheden	Onderheide funderingsbalken op ca. 0,8 m -maaiveld (woningbouw)
Huidig grondgebruik	Bebouwd
Onderzoeksmelding	5258978100
Soort onderzoek	BO: Bureauonderzoek
RD-centrumcoördinaat van het plangebied	100.245 / 466.890
Kaartblad (1:25.000)	31A
Uitvoerder en documentatie	Vestigia BV <i>Archeologie & Cultuurhistorie</i>
Toetser rapport	Drs. J.P. Flamman, sr. KNA archeoloog (44877046)
Projectleider	mr. W.J. Weerheijm MA, sr. KNA BO archeoloog/ Prospector MA (38767204)
Projectmedewerkers	Mr. W.J. Weerheijm MA (Senior KNA BO Archeoloog/KNA prospector, actor 38767204) Drs. R. Schrijvers (Senior KNA Prospector, actor 74734349)
Bevoegd gezag	Gemeente Kaag en Braassem Westeinde 1 2371 AS Roelofarendsveen
Contactpersoon	Nog onbekend
Deskundige namens bevoegd gezag	Nog onbekend

Inhoudsopgave

Samenvatting en advies.....	5
Onderbouwing advies.....	7
1 Projectomgeving	7
1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01)	7
1.2 Onderzoeksdoel en -methode	7
2 Beleidskader.....	9
2.1 Wettelijk kader	9
2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)	9
3 Verwachtingsmodel	11
3.1 Natuurlijk landschap (LS04)	11
3.2 Historische landschap (LS02, LS03, LS04).....	13
3.3 Archeologische waarden (LS04).....	19
3.4 Tweede Wereldoorlog	21
3.5 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05).....	21
4 Advies vervolgonderzoek (LS05)	24
Literatuur.....	25
Digitale bronnen.....	25
Lijst van afbeeldingen, bijlagen en kaarten	26
Afbeeldingen	26
Tabellen	26
Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden.....	27

Afbeelding 1 Luchtfoto plangebied. Het plangebied is globaal in blauw aangegeven. Bron: ArcGIS online 2020.

Samenvatting en advies

In opdracht van Benbouwadviezen heeft Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied aan de Pastoor van der Plaatstraat 36 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem (*Kaart 1* achterin het rapport, *afbeelding 1*). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1.000 m², en is momenteel vrijwel geheel bebouwd en verhard (*afbeelding 2*). De initiatiefnemer is voornemens op deze locatie de bestaande bebouwing te slopen en daarvoor twee nieuwe woningen te realiseren. De bestaande bebouwing heeft volgens de opdrachtgever een fundering op staal, stroken, en een aanlegniveau van ca. 0,6 m onder maaiveld, zonder kelder of kruipruimte. De nieuwbouw krijgt onderheide funderingsbalken met een aanlegniveau van de fundering op ca. 0,8 m onder maaiveld. De zone met bestaande kabels en leidingen aan voorzijde wordt (her)gebruikt. Er worden verder nog cunetten voor parkeervakken aangelegd op max. 0,25 m onder maaiveld (*afbeelding 3*).

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het onderzoeksgebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

Het plangebied heeft op basis van het bureauonderzoek een lage archeologische verwachting op het aantreffen van resten daterend uit het Mesolithicum/Neolithicum. Er zijn geen aanwijzingen voor een kreekrug/verhoogde getij-inversierug die een aantrekkelijke locatie kon vormen voor bewoning. Voor de metaaltijden en de Romeinse tijd geldt een lage tot middelhoge verwachting, omdat op basis van de landschappelijke ontwikkeling van het gebied met overstromingen vanuit zee en de grootschalige veenvorming het gebied vermoedelijk te nat was voor bewoning. Resten uit de IJzertijd/Romeinse tijd zouden in principe kunnen voorkomen in en op de top van het veenpakket, voor zover dit nog intact aanwezig is. Door de ontginningen vanaf de Middeleeuwen is dit pakket in de omgeving vermoedelijk grotendeels afgegraven, maar op basis van het AHN4 en de ligging bij een veendijk is het veen mogelijk plaatselijk nog intact. Daardoor is een lage tot middelhoge archeologische verwachting voor de periode van de Metaaltijden en Romeinse tijd van toepassing. Voor de periode Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een hoge archeologische verwachting. Het plangebied is gelegen binnen het historisch bebouwingslint van Rijpwetering, en niet zoals bij het plangebied uit 2019, er net achter. Gezien de ligging direct aan de weg bovenaan de dijk is de kans op historische bebouwing hier ook veel groter. De eerste echt betrouwbare gedetailleerde kaart is de Kadasterkaart van 1811-1832. Deze kaart geeft aan dat er binnen het plangebied op dat moment al sprake is van bebouwing, waarvan de resten mogelijk nog aanwezig zijn. Mogelijk is voor de huidige bebouwing gebruik gemaakt van oudere fundamenteën. Er zijn verder geen aanwijzingen voor andere bebouwing voorafgaand aan de 20^e eeuw, maar gezien de ligging in het bebouwingslint kan niet worden uitgesloten dat in de voorafgaande eeuwen hier een boerderijplaats aanwezig is geweest. De zuidzijde van het plangebied lijkt op de Kadasterkaart te zijn vergraven voor een sloot of watergang waardoor de kans op het aantreffen van archeologische resten daar wat lager is.

Advies

Het plangebied bevindt zich in het historisch bebouwingslint van Rijpwetering, waarvan het begin teruggaat tot de Late Middeleeuwen. Binnen de noordzijde van het plangebied staat een gebouw met volgens de BAG viewer het officiële bouwjaar 1830, maar op deze locatie is al aantoonbaar sprake van historische bebouwing op de Kadastrale Minuut van 1811-1832.

Geadviseerd wordt om de sloop van dit gebouw tot aan maaiveld toe te staan zonder verdere maatregelen, maar de vloeren en fundering nog intact te laten. De sloop van de vloeren en funderingen dient dan onder archeologische begeleiding plaats te vinden, om eventuele oudere resten in kaart te kunnen brengen en vondstmateriaal veilig te stellen. Afhankelijk van de bevindingen kan dan worden bepaald of verdere begeleiding bij het uitgraven van de bouwkuip nog noodzakelijk is.

Het verdient de voorkeur om eventuele archeologische resten binnen de rest van het plangebied niet te verstoren en “in situ” te behouden. Mocht de initiatiefnemer deze zone verder willen ontwikkelen in de vorm van geplande nieuwbouw van een woning, dan dienen zoveel mogelijk de richtlijnen gevolgd te

worden voor archeologievriendelijk bouwen, zoals weergegeven in de handreiking van de RCE.¹ Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is vervolgonderzoek noodzakelijk. Om dergelijke resten van historische bebouwing te kunnen karteren en waarderen is niet een booronderzoek, maar een proefsleuven-onderzoek (met de mogelijkheid tot doorstart naar een opgraving) de meest geëigende methode. Wellicht is het praktisch om de begeleiding van de ondergrondse sloop van het gebouw te laten samenvallen met het aansluitend aanleggen van één proefsleuf direct op de nieuwbouwlocatie, met de mogelijke doorstart naar een opgraving indien er archeologische resten worden aangetroffen.

Voor een dergelijk onderzoek (begeleiding/proefsleuven) dient eerst een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld dat de goedkeuring behoeft van het bevoegd gezag, de gemeente Kaag en Braassem.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Kaag en Braassem, om op basis van dit rapport en het daarin verwoorde advies, een besluit te nemen ten aanzien van het beëindigen van het archeologisch onderzoeksproces.

Ook wanneer het bevoegd gezag op basis van het vooronderzoek besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het plangebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische 'toevalsvondst' wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Kaag en Braassem, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

¹ <https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2016/01/01/handreiking-archeologievriendelijk-bouwen>.

Onderbouwing advies

1 Projectomgeving

1.1 Afbakening plangebied en consequenties toekomstig gebruik (LS01)

In opdracht van Benbouwadviezen heeft Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een plangebied aan de Pastoor van der Plaatstraat 36 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem (*Kaart 1* achterin het rapport, *afbeelding 1*). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1.000 m², en is momenteel vrijwel geheel bebouwd en verhard (*afbeelding 2*). De initiatiefnemer is voornemens op deze locatie de bestaande bebouwing te slopen en daarvoor twee nieuwe woningen te realiseren. De bestaande bebouwing heeft volgens de opdrachtgever een fundering op staal, stoken, en een aanlegniveau van ca. 0,6 m onder maaiveld, zonder kelder of kruipruimte. De nieuwbouw krijgt onderheide funderingsbalken met een aanlegniveau van de fundering op ca. 0,8 m onder maaiveld. De zone met bestaande kabels en leidingen aan voorzijde wordt (her)gebruikt. Er worden verder nog cunetten voor parkeervakken aangelegd op max. 0,25 m onder maaiveld (*afbeelding 3*).

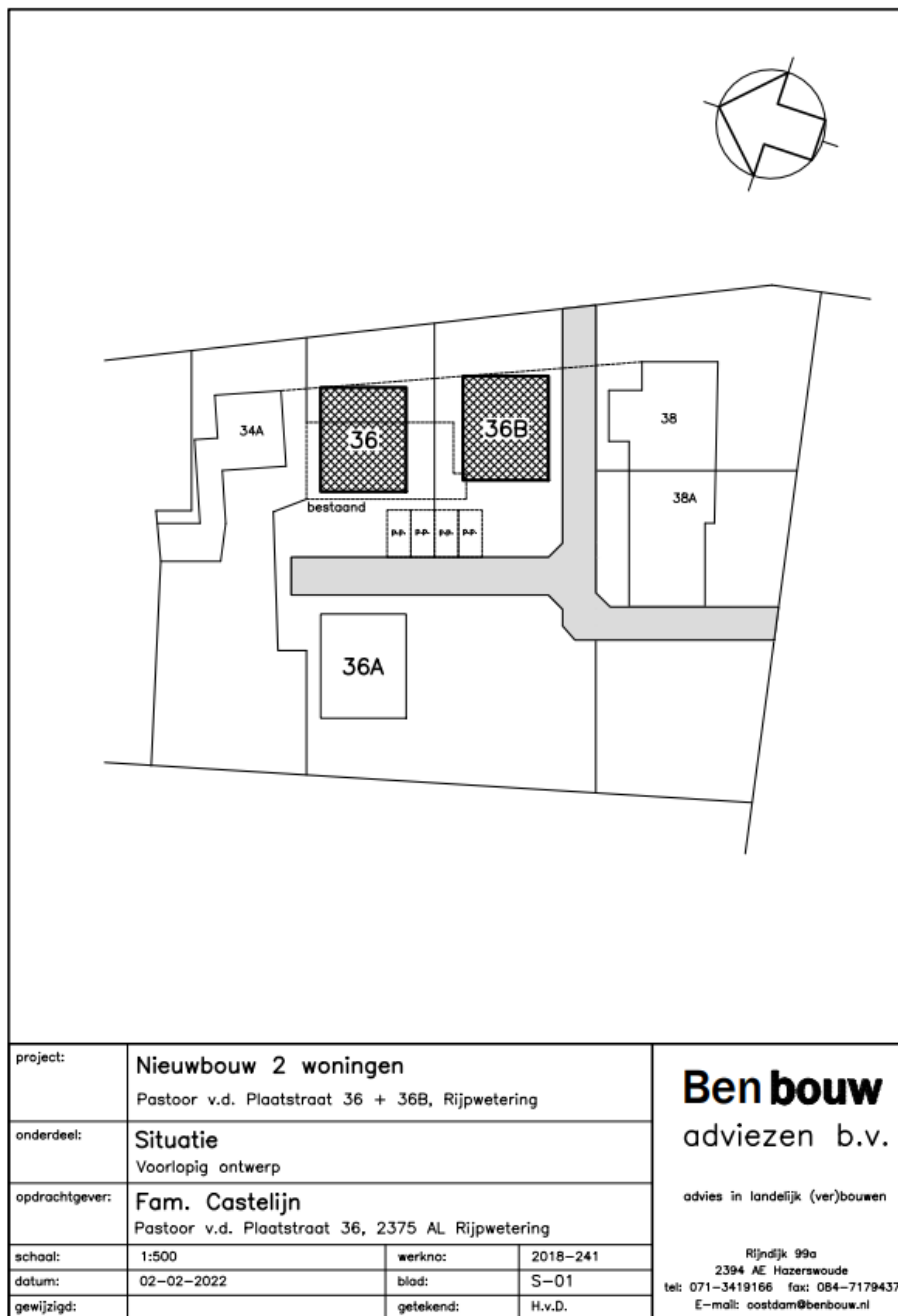

Afbeelding 2 Impressie plangebied, met de te slopen bebouwing met witte muren en rode dak. Bron: Google Streetview.

Voorafgaand aan de ontwikkelingen dient in kaart gebracht te worden of zich binnen het onderzoeksgebied behoudenswaardige archeologische resten (zouden kunnen) bevinden, die tegen de achtergrond van de bodemingrepen gevaar lopen.

1.2 Onderzoeksdoel en -methode

Doel van het archeologisch vooronderzoek was vast te stellen of er in het plangebied sprake is (of kan zijn) van archeologische resten die door de ingrepen verstoord dreigen te worden. Hiertoe is eerst een bureauonderzoek verricht, waarbij voor het plangebied een specifiek archeologisch verwachtingsmodel is opgesteld. Op basis van de resultaten van het onderzoek is tenslotte een advies geformuleerd in het kader van de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.1), protocol 4002 Bureauonderzoek. Per 28 april 2017 is Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie binnen BRL 4000 gecertificeerd voor alle werkprotocollen op het gebied van archeologisch (voor)onderzoek en het opstellen van Programma's van Eisen.

Afbeelding 3 Inrichtingsplan. Bron: Benbouwadviezen.

2 Beleidskader

2.1 Wettelijk kader

De zorgplicht voor het archeologisch erfgoed is uitgewerkt in de Monumentenwet 1988 en in de wijziging hierop; de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, 2007). Een deel van de Monumentenwet is per 1 juli 2016 opgegaan in de Erfgoedwet. Het overige deel zal te zijner tijd opgaan in de Omgevingswet. Tot die tijd blijven die artikelen die niet zijn overgegaan naar de Erfgoedwet van kracht zoals ze in de Monumentenwet van 1988 zijn benoemd.

De Wamz vormde de implementatie van het Verdrag van Malta dat in 1992 door diverse Europese lidstaten is ondertekend. Hierin wordt gesteld dat het streven is archeologisch erfgoed in de bodem te beschermen en daarmee te behouden. Om dit te kunnen doen moet archeologisch erfgoed ingepast worden in de ruimtelijke ordening. Een ander uitgangspunt is dat indien behoud in de bodem (*in situ*) niet mogelijk is, de verstoorder onderzoek naar de archeologische waarden moet betalen. In de praktijk zijn dit de kosten voor de archeologische monumentenzorg cyclus (AMZ-cyclus).

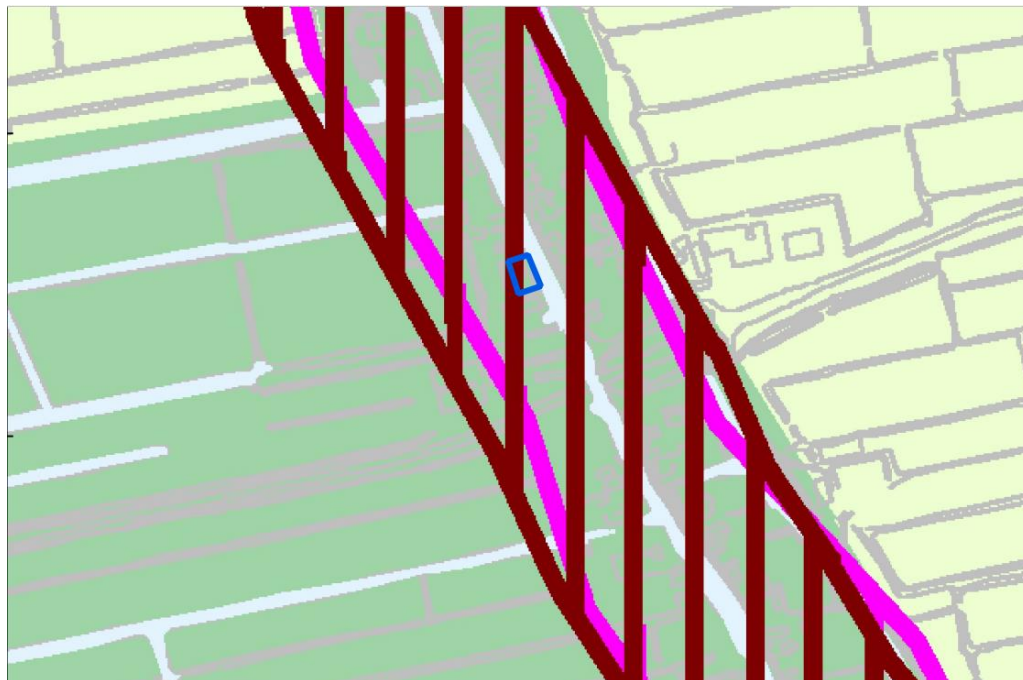
Met de invoering van de Wamz werden gemeenten verplicht om archeologiebeleid te ontwikkelen omdat artikel 38a van de Monumentenwet 1988 bepaalde dat de gemeenteraad bij de vaststelling van een bestemmingsplan en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond rekening houdt met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Met invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2008) werd de archeologie definitief verankerd in de ruimtelijke ordening. Bepaald werd dat gemeenten na maximaal 10 jaar een bestemmingsplan moeten herzien of vernieuwen (daarbij rekening houdend met de archeologie op grond van de Monumentenwet 1988).

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 2010) zijn burgemeester en wethouders bevoegd gezag in het kader van de omgevingsvergunning. Op grond van de Ontgrondingenwet zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag in het kader van de ontgrondings-vergunning, voor andere gronden dan bij ministeriële regeling aan te wijzen rijkswateren. De minister van Infrastructuur en Milieu is bevoegd gezag ten aanzien van de bodem en oevers van rijkswateren op grond van de Waterwet.

2.2 Gemeentelijk beleid (LS01)

De gemeente Kaag en Braassem beschikt over een archeologische verwachtingskaart en een archeologische beleidskaart. Op de archeologische verwachtingenkaart staat het plangebied gekarteerd als een gebied met een middelhoge archeologische verwachting voor de periode Bronstijd tot en met Late Middeleeuwen en een hoge verwachting voor de periodes Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. In beide gevallen betreft het nederzettingenresten, waarbij voor de Late Middeleeuwen een dorpskern ook binnen de verwachting valt. Het plangebied ligt volgens de gemeentelijke archeologische beleidskaart in een zone met een hoge archeologische verwachting (ontginningsas/historische kern). Hiervoor geldt dat ingrepen groter dan 150 m² en dieper dan 30 cm -mv onderzoeksplichtig zijn. Deze vrijstellingsgrens is ook opgenomen in het bestemmingsplan 1^e Herziening Oud Ade en Rijpwetering (vastgesteld 08-04-2021), waar het plangebied in een zone met dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' ligt.²

² Ruimtelijkeplannen.nl ; NL.IMRO.1884.BP1EHEROUDADERIJPW-VAS1.

Legenda Beleid

AMK-terrein

Historische kernen

Ontginningsassen

Hoge verwachting

Middelhoge verwachting

Lage verwachting

Doelstelling voor behoud

Behoud in huidige staat

Behoud in huidige staat van eventuele resten

Behoud in huidige staat van eventuele resten

Behoud in huidige staat van eventuele resten

Behoud in huidige staat van eventuele resten

Geen

Voorwaarde voor behoud

Geen bodemingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld

Geen bodemingrepen groter dan 150 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld

Geen bodemingrepen groter dan 150 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld

Geen bodemingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld

Geen bodemingrepen groter dan 2.500 m² en dieper dan 30 cm onder maaiveld

Geen

Afbeelding 4 Uitsnede plangebied (blauw omlijnd) op de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart.

3 Verwachtingsmodel

3.1 Natuurlijk landschap (LS04)

Het plangebied bevindt zich in het westelijk veengebied. Het plangebied heeft een maaiveldhoogte van ca. 0,35 m -NAP (*afbeelding 5*). De holocene afzettingen hebben hier een dikte van ongeveer 11 meter. Daaronder kan dekzand van het Weichselien (circa 117.000 tot 11.500 jaar geleden) worden verwacht.³

Afbeelding 5 Uitsnede plangebied (rood omlijnd) op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4). Bron: AHN.nl..

Na het Weichselien begon een warme geologische periode, het Holoceen (circa 11.500 jaar geleden tot heden). Deze kenmerkte zich door een warmer en natter klimaat. De vegetatie kon weer opkomen waardoor de duinen van het dekzand zich konden stabiliseren. De toegenomen hoeveelheid regenwater zorgde ervoor dat er veengroei kon ontstaan; er was namelijk een grotere aanvoer van hemelwater dat de rivieren konden verwerken. Het veenpakket wordt gerekend tot het Basisveen, onderdeel van de Formatie van Nieuwkoop.⁴

Naast de toegenomen neerslag smolten de ijskappen in Engeland en Scandinavië. Hierdoor steeg de zeespiegel en kwam het plangebied in een getijdenmilieu te liggen. Het basisveen werd voor het grootste deel geërodeerd door de getijdenstromen. Binnen het plangebied wordt daarom ook geen Basisveen meer verwacht. De getijdeafzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Wormer, onderdeel van de Naaldwijk Formatie. De getijdeafzettingen bestaan uit gelaagde afzettingen van klei en zand. Eventueel zouden er droge kreekruggen en duinen kunnen ontstaan in het getijdengebied, maar de kans daarop is

³ www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen; boring B31A1303 en B31A1302.

⁴ De Mulder *et al.* 2003.

klein.⁵ De top van deze getijdeafzettingen wordt verwacht op een diepte van 2,5 tot 4,5 meter beneden maaiveld.⁶

Doordat de ijskappen in Scandinavië en Noord-Amerika vrijwel helemaal waren gesmolten rond 5.000 jaar geleden stokte de zeespiegelstijging. Daarna was er bruto geen zeespiegelstijging, maar wel bodemdaling door inklinking en isostatische bodembeweging. Dankzij de lagere zeespiegelstijging kon in het westen van Nederland een kustbarrière zich ontwikkelen. Door de stevige kustlijn lag het plangebied niet langer in een getijdengebied maar een zoetwaterlagune. Alhoewel er geen zout water was, was het plangebied nog steeds te nat voor bewoning. Het grondwater stond hoog genoeg voor wederom groei van veen. Ditmaal gaat het om Holland veen, eveneens onderdeel van de Nieuwkoop Formatie. Boven dit veenpakket zijn geen natuurlijke sedimenten afgezet.⁷

De natte veengebieden waren niet geschikt voor menselijke bewoning. Tussen 1000 en 1300 na Christus vond daarom de Grote Ontginning plaats. Hierbij werden de 'copen' uitgegeven voor de ontginning. Vanuit bestaande rivieren werden veengebieden met sloten loodrecht op de rivieren ontwaterd. Bij afwezigheid van rivieren werden kanalen gegraven; in dit geval was het de Rijpwetering. Dit resulteerde in een landschap met regelmatige langgerekte percelen die door middel van sloten werden afgescheiden. Het vrijkomende land werd in eerste instantie gebruikt voor de akkerbouw. Hiervoor moest de grondwaterstand echter zodanig worden verlaagd dat het veen kon inklinken. Daardoor daalde de grond en moest de grondwaterstand verder worden verlaagd. Uiteindelijk kon de natte grond enkel voor de veeteelt (en de turfwinning) worden gebruikt. De grond rond de Rijpwetering had geen last van klink, hier ontstond een natuurlijke dijk; dit type dijk staat bekend als veendijk. De boerderijen werden voornamelijk op de veendijk gebouwd in verband met overstromingen.⁸

Vanaf circa 1500 vond er op grote schaal turfwinning plaats in Nederland. Door de toegenomen bevolkingsdruk en verstedelijking was er grote behoefte aan brandstof. Daarom werd er turf gewonnen in grote delen van Nederland. Waarschijnlijk is in de polders aan de andere kant van de Pastoor van der Plaatstraat turf gewonnen; het maaiveld staat daar circa 2 meter lager (*afbeelding 5*). Ca. 150 meter ten noorden bevindt het maaiveld zich eveneens 2 meter lager. Op het AHN is te zien dat in het verveende gedeelte nog sporen van kreekjes te zien zijn; binnen het plangebied zijn dergelijke kreken niet waarneembaar. Er zijn ook geen aanwijzingen voor stroomruggen of getij-inversie ruggen die mogelijk een aantrekkelijke locatie voor bewoning kunnen hebben gevormd.⁹ Omdat het veen, zeker bij de veendijk, nog intact kan zijn, is er in principe wel nog een verwachting op resten uit de Late IJzertijd/Romeinse tijd in de top van het veen. Deze wordt als laag tot middelhoog ingeschat.

Op de geomorfologische kaart is het plangebied gekarteerd als onderdeel van de bebouwde kom, direct naast een ontgonnen veenvlakte (*Kaart 2*). Ca. 150 meter ten noorden van het plangebied is het veen volledig weggegraven en is een vlakte van getij-afzettingen gekarteerd. Op de bodemkaart is het plangebied als een moerige eerdgrond met een moerige bovengrond of moerige tussenlaag op gerijpte zavel of klei (*Kaart 3*). Moerige eerdgronden bevatten een moerige bovengrond, d.w.z. een bovengrond met veel organisch materiaal. Ten westen van het plangebied ligt een zone met koopveengronden. Koopveengronden zijn veengronden met een veraarde top van minder dan 50 centimeter. Deze veraarde top is ontstaan door het agrarisch gebruik van het land en het aanleggen van een toemaakdek.¹⁰

In 2019 is een booronderzoek uitgevoerd op het achtererf van de Pastoor van der Plaatstraat 36.¹¹ Binnen het betreffende plangebied is een verstoorde bovenlaag aangetroffen op een veenpakket. De verstoorde bovenlaag reikte tot een diepte van 190 tot 310 centimeter beneden maaiveld. De bovenlaag bestond tot

⁵ Berendsen 1997.

⁶ www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen

⁷ Berendsen 1997, De Mulder et al. 2003.

⁸ Berendsen 1997.

⁹ AHN4, AHN.nl.

¹⁰ Bakker/Schelling, 1989.

¹¹ Satijn/Van Puijenbroek 2019.

een diepte van 140 tot 280 centimeter beneden maaiveld uit zeer grof bouwzand met een top van asfalt en puinverharding. Het bouwzand was lichtbruin van kleur boven de grondwaterspiegel en grijs onder de grondwaterspiegel. Onder het bouwzand waren in twee boringen nog restanten van het toemaakdek aanwezig, bestaande uit kleiig matig grof zand met veenresten en kleibrokken. Onder het bouwzand/toemaakdek was de top van het veen ook verstoord. Het veen was daarom zandig en sterk amorf. Onder het verstoorde veen is onverstoord veen aangetroffen; dit was mineraalarm rietveen. De onderkant van het veenpakket is niet bereikt in de boringen. Eventuele getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer zijn niet aangetroffen. Eventueel zouden deze kunnen liggen op een diepte van meer dan 4 meter beneden maaiveld.

3.2 Historische landschap (LS02, LS03, LS04)

Vanaf 900 tot 1400 na Chr. is men begonnen met de ontginning van het veenlandschap, dat in dit gebied resulteerde in een onregelmatige blokverkaveling.¹² Daar waar de natuurlijke veenwateren ontbraken werden, vaak bevaarbare, afwateringen (kanalen) gegraven, van waaruit het gebied ontgonnen en in cultuur gebracht werd (de zogenaamde ontginningsassen). Het plangebied ligt aan zo'n ontginningsas welke reeds aan het begin van de 17e eeuw bekend stond als het Rijk water. Haaks op de ontstane ontginningsassen werden veel sloten gegraven in het veen, teneinde de ontwatering van het gebied te bevorderen en het beter geschikt te maken voor landbouw. Van de plaatsnaam Rijpwetering wordt voor het eerst melding gemaakt in 1639 als *Rijp wetering*. De plaats is genoemd naar een wetering 'afwateringskanaal' bij een rijk, waarmee waarschijnlijk een overkant wordt bedoeld.

Op een kaart uit het begin van de 17e eeuw van Balthasar (1611) is te zien dat Rijpwetering zich al als een langgerekt lint langs de gelijknamige wetering uitstrekt, zoals ook zichtbaar is op de kaart van Du Roy uit 1743. Beide kaarten hadden niet het doel om heel gedetailleerd de locaties van bebouwing weer te geven, maar de algemene indruk is die van een uitgestrekt lint van boerderijplaatsen langs het water.

Voor de historisch-geografische gegevens is verder gebruik gemaakt van de website van de RCE (kadasterkaart 1811-1832),¹³ en Topotijdreis.¹⁴ De eerste betrouwbare gedetailleerde kaart is de kadastrale minuut van 1811-1832.¹⁵ Op deze kaart bevindt zich een huis met bijgebouwen in het noordelijke deel van het plangebied (*afbeelding 8*). Op de kadastrale minuut heeft dit perceel het nummer 394; volgens de aanwijzende tafels een 'huis, erf en schuren', dan in eigendom van Klaas van Bourgonje, 'bouwman'. Met enig Googelen vinden we een Klaas van Bourgonje, geboren te Oegstgeest en boerenknecht van beroep, die op 2 mei 1827 op 40 jarige leeftijd in het huwelijk treedt met Agatha Beerinx, geboren te Lisse, eveneens 40 jaar oud. Mogelijk is dit de Klaas van Bourgonje die op 18 juni 1846 te Heemstede overlijdt.¹⁶ Dit huis, of waarschijnlijker, een opvolger ervan, is tot de huidige dag aanwezig binnen het plangebied (*afbeelding 9-14*). Mogelijk is de bestaande bebouwing gebouwd op de funderingen van een oudere voorloper. Volgens de BAG-viewer dateert het huidige huis uit 1830.

De overige huidige gebouwen net ten zuiden van het plangebied dateren volgens de BAG Viewer uit 1901 en 1981.

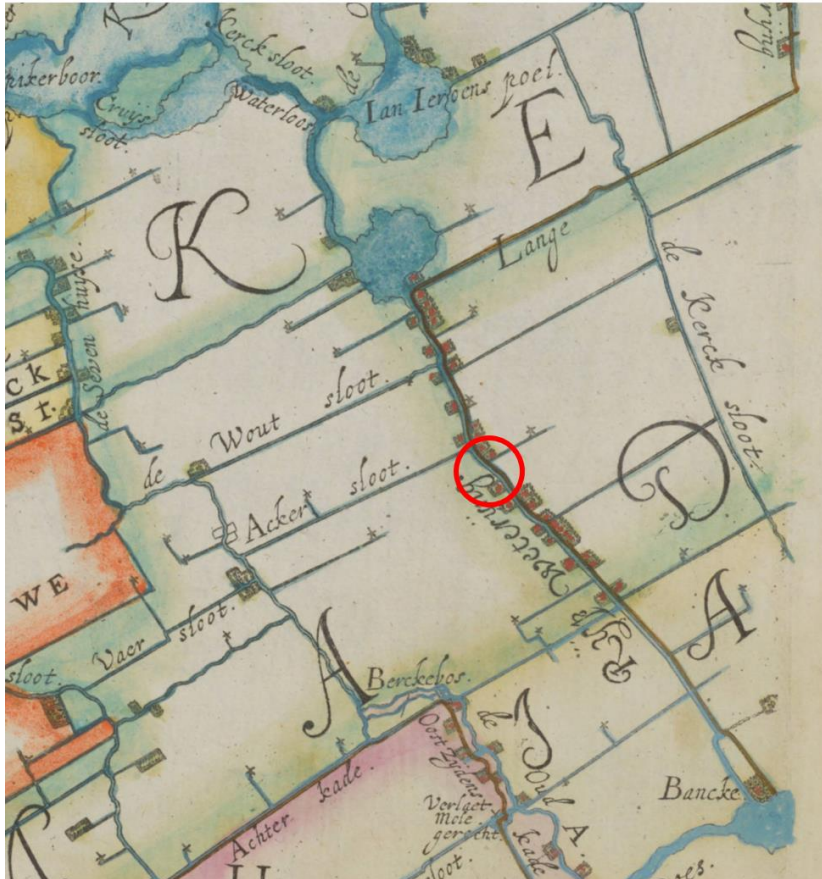
¹² De Jong/Huizer, 2011.

¹³ www.cultureelerfgoed.nl.

¹⁴ www.topotijdreis.nl.

¹⁵ minuutplan Alkemade, Zuid Holland, sectie F, blad 03 (MIN08008F03).

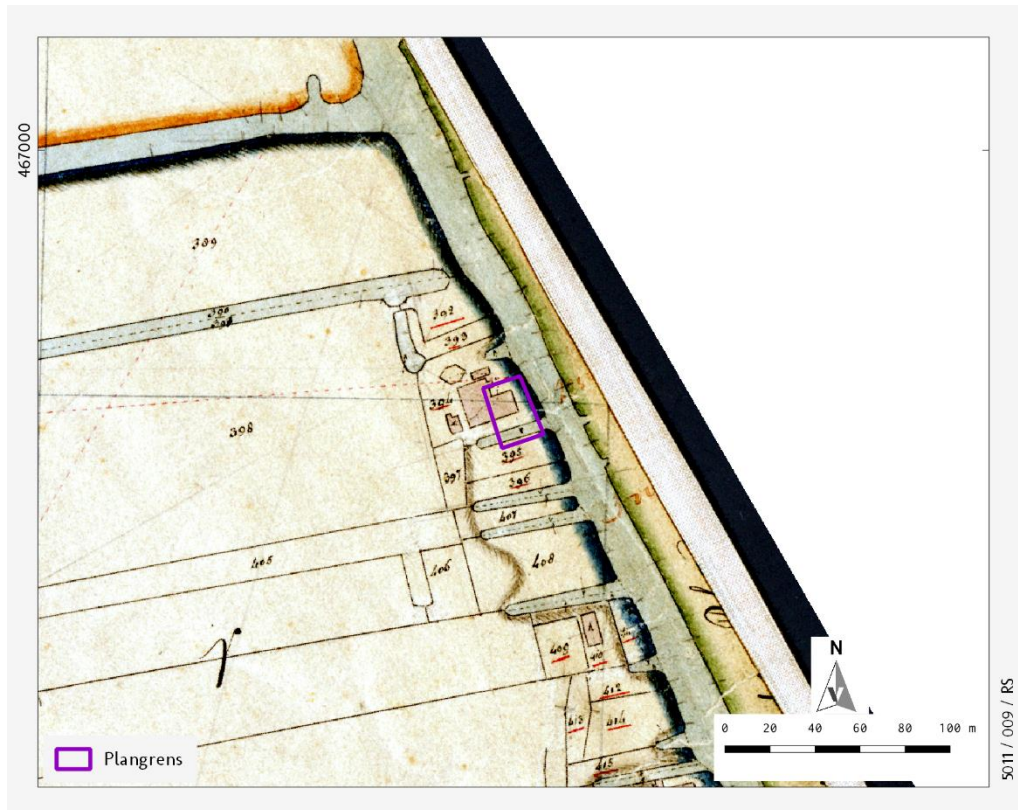
¹⁶ www.openarch.nl.

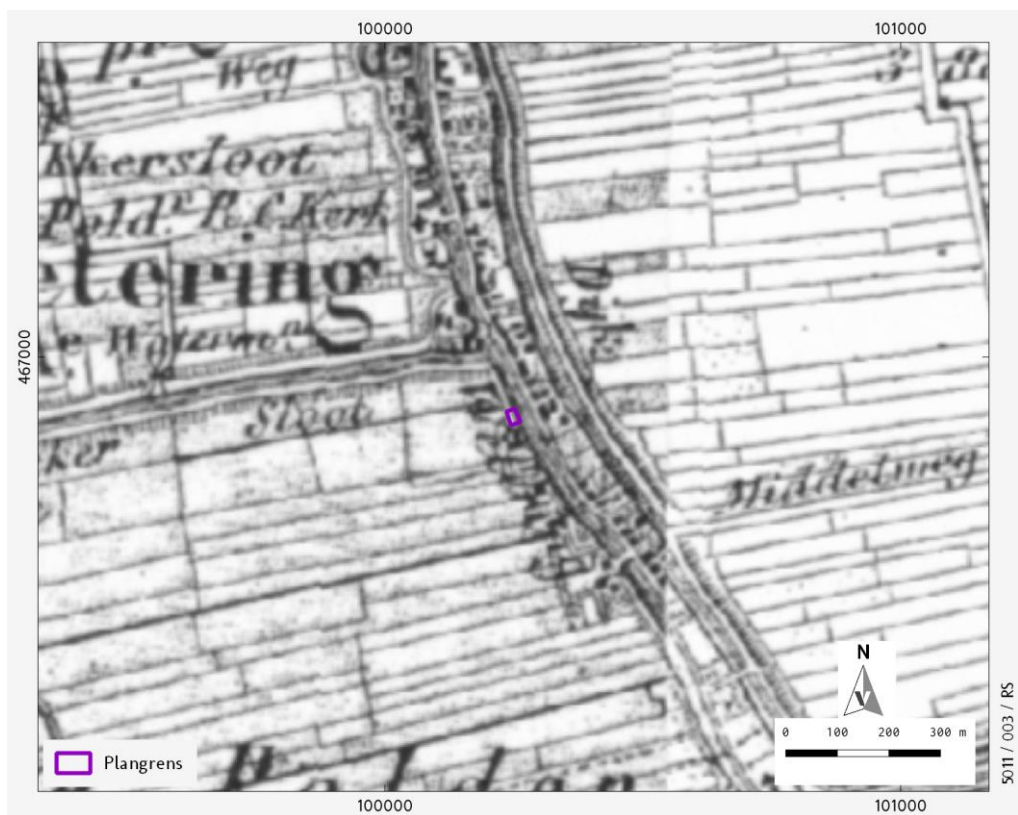
Afbeelding 6 Het plangebied (globaal binnen de rode cirkel) op de kaart van Balthasar uit 1611. Bron: Nationaal Archief.

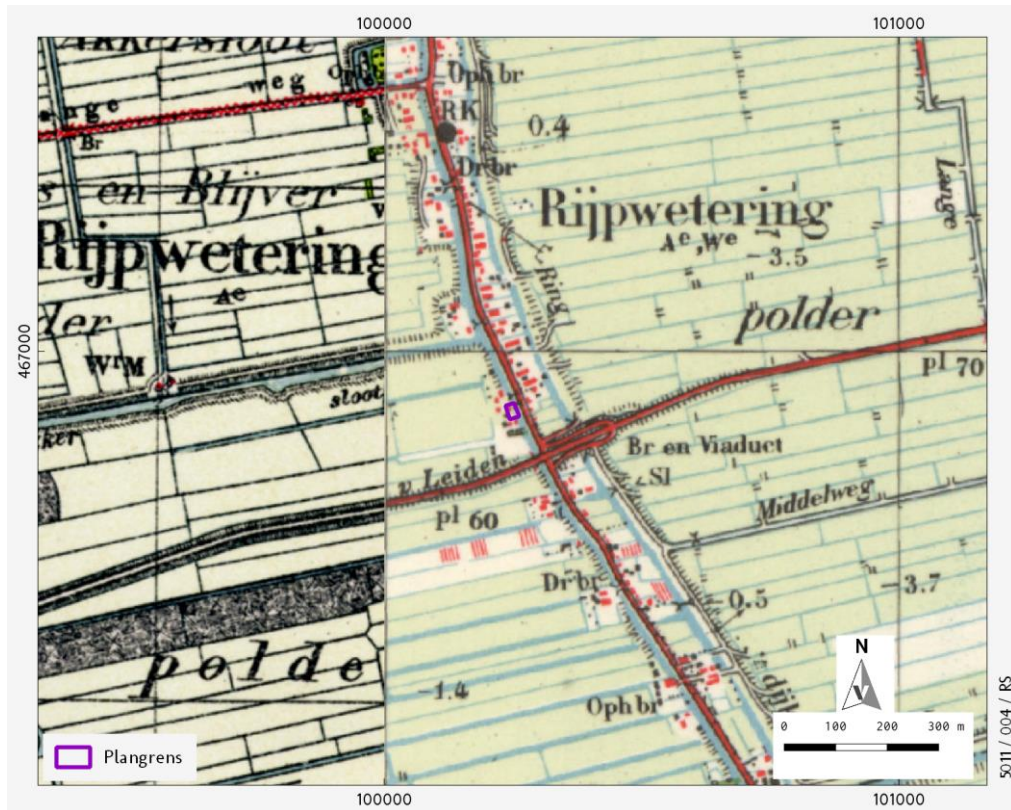
Afbeelding 7 Het plangebied (globaal binnen rode cirkel) op de kaart van Bernard du Roy uit 1743. Bron: RUG.

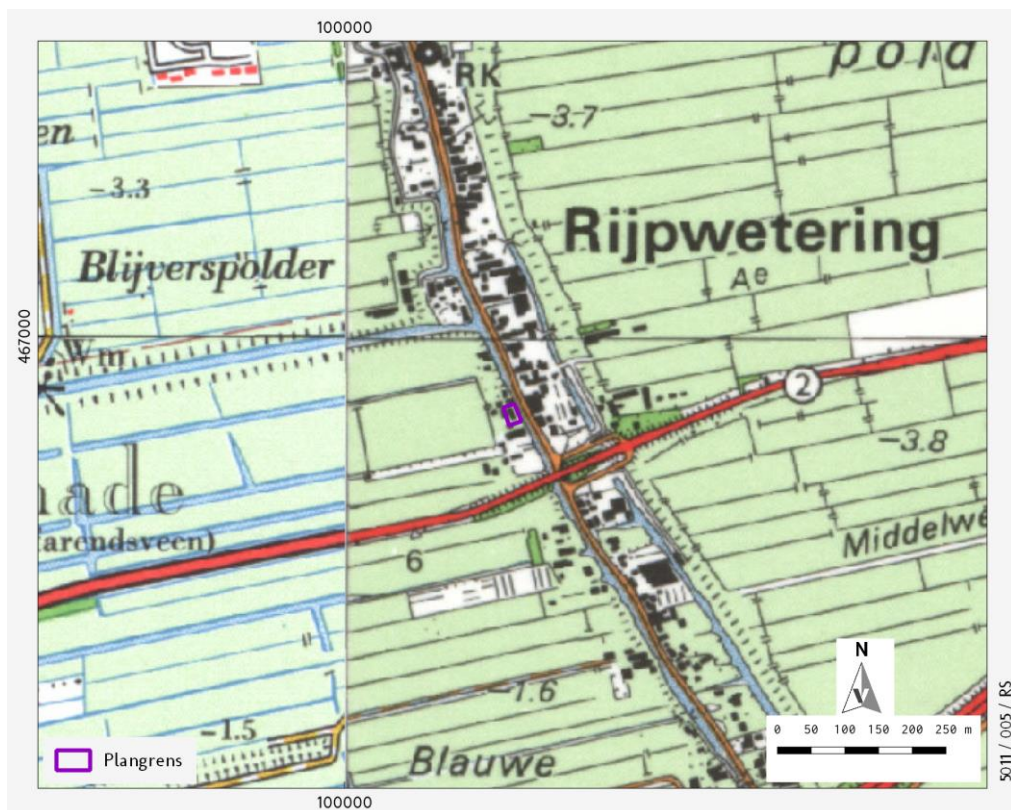
Afbeelding 8 Het plangebied (paars omlijnd) op de Kadastrale Minuut 1811-1832. Bron: RCE.

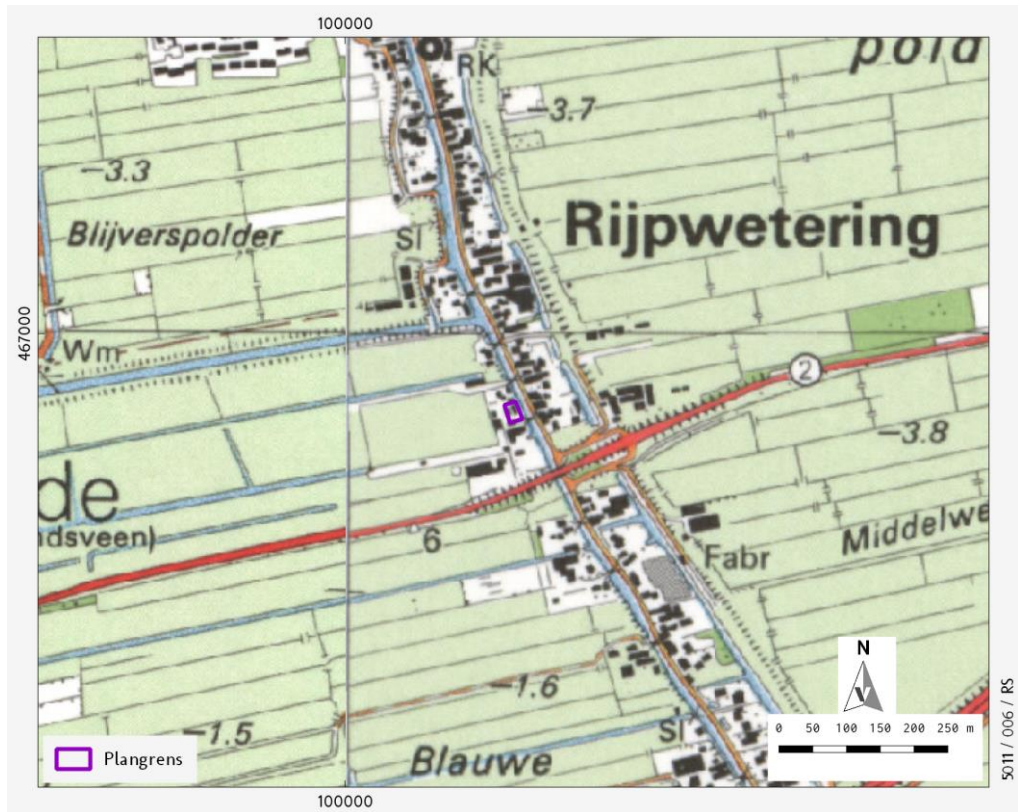
Afbeelding 9 Plangebied (paars omlijnd) op de topografische kaart van 1850. Bron: Topotijdreis.

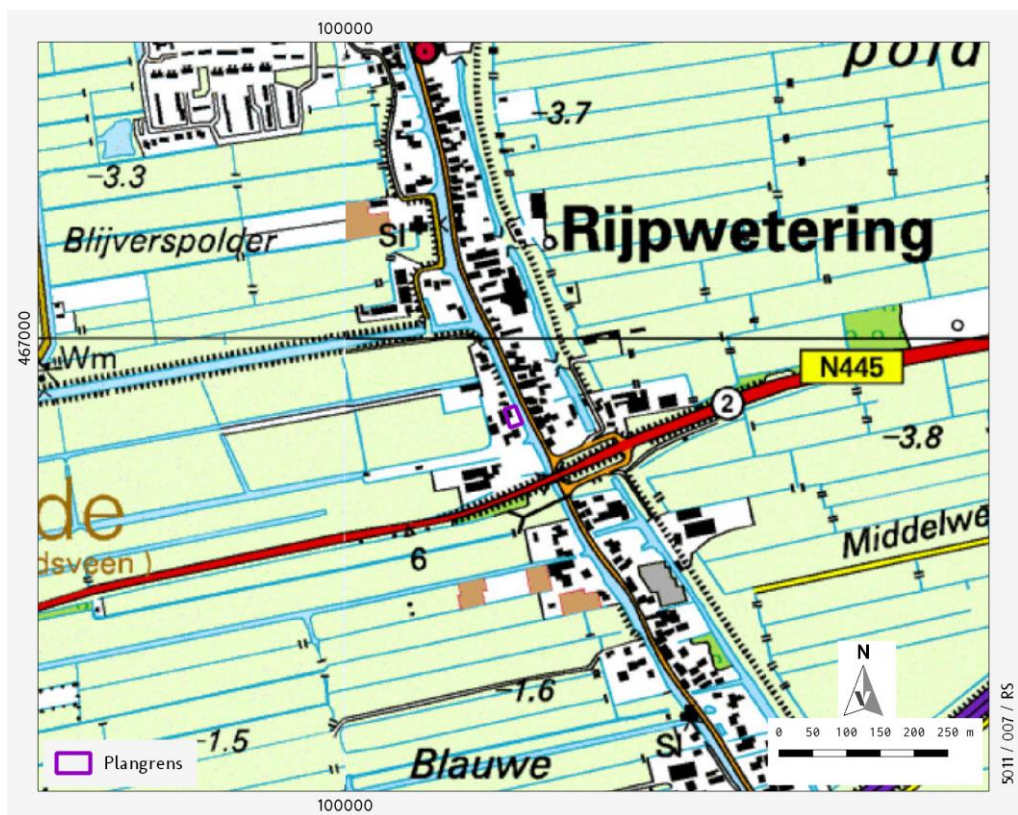
Afbeelding 10 Plangebied (paars omlijnd) op de topografische kaart van 1950. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 11 Plangebied (paars omlijnd) op de topografische kaart van 1984. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 12 Plangebied (Paars omlijnd) op de topografische kaart van 1994. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 13 Plangebied (Paars omlijnd) op de topografische kaart van 1999. Bron: Topotijdreis.

Afbeelding 14 Plangebied (Paars omlijnd) op de topografische kaart van 2009. Bron: Topotijdreis.

Bouwhistorische waarden (LS04)

Voor bouwhistorische waarden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Rijksmonumentenregister;¹⁷
- Cultuurhistorische Atlas provincie Zuid-Holland;¹⁸
- lijst gemeentelijke monumenten Kaag en Braassem;¹⁹
- de kadastrale minuut 1811-1832;²⁰
- de MIP-objecten;²¹
- de BAG-viewer.²²

Binnen het plangebied zijn geen bovengrondse beschermde bouwhistorische waarden bekend in de vorm van gemeentelijke monumenten of Rijksmonumenten. De Cultuurhistorische Atlas van de provincie Zuid-Holland heeft ook geen bijzondere objecten of aanduidingen. De huidige bebouwing dateert zoals eerder vermeld volgens de BAG-viewer uit 1830, 1901 en 1981.

Huidig gebruik (LS02)

Het plangebied is momenteel bebouwd en verhard.

¹⁷ <https://cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/kennis/voorbeelden/rijksmonumentenregister>.

¹⁸ https://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas.

¹⁹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_gemeentelijke_monumenten_in_Kaag_en_Braassem#Rijpwetering.

²⁰ <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.

²¹ <https://cultureelerfgoed.nl>.

²² <https://bagviewer.kadaster.nl>

Mogelijke verstoringen (LS03)

Voor informatie omtrent bekende verstoringen zoals saneringen en dergelijke is de website van het Bodemloket geraadpleegd.²³ Het Bodemloket heeft geen verdere gegevens met betrekking tot het plangebied. Voor het achterliggende gebied (nr. 36A) staat aangegeven dat een saneringsplan moet worden opgesteld. Verder is de digitale verstoringsbronnenkaart van de RCE geraadpleegd.²⁴ Op de verstoringsbronnenkaart van de RCE staan geen bijzonderheden vermeld.

3.3 Archeologische waarden (LS04)

Voor de archeologische gegevens omtrent het onderhavige plangebied is het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) geraadpleegd, dat alle geregistreerde archeologische monumenten, onderzoeken en vondstlocaties bevat. Archeologische monumenten zijn terreinen met een (hoge/zeer hoge) archeologische waarde, die ofwel fysiek (wettelijk en juridisch) beschermd worden, ofwel een planologische bescherming hebben waarbij in het bestemmingsplan voorschriften voor het gebruik zijn opgenomen. Vondstlocaties zijn locaties waar archeologische vondsten zijn gedaan. Deze zijn al dan niet gekoppeld aan een archeologisch onderzoek.

Binnen het plangebied zijn in Archis geen archeologische monumenten, waarnemingen of vondsten geregistreerd (*Kaart 4*).

Binnen een straal van 500 meter rondom het plangebied zijn in Archis3 twee vondstlocaties bekend. De gegevens van de vondstlocaties staan beschreven in *tabel 1*.

Zaak ID	Periode begin	Periode eind	Materiaal	Opmerkingen
4566484100	Nieuwe tijd	Nieuwe tijd	Aardewerk, glas	Roodbakkend geglazuurd aardewerk, majolica kom, glazen fles
3199106100	Late Middeleeuwen	Late Middeleeuwen	Ophogingslaag	Afgevoerd voormalig AMK-terrein

Tabel 1 In Archis geregistreerde vondstlocaties in een straal van 500 meter van het plangebied. Bron: Archis3.

Binnen 200 m ten noorden van het plangebied is een vondstlocatie bekend: zaakidentificatienummer 3199106100 betreft het oude centrum van Rijpwetering dat in 2005 is afgevoerd als AMK-terrein. Reden voor afvoer: er waren onvoldoende archeologische gegevens voorhanden om dit terrein te behouden of de archeologische resten zijn inmiddels niet meer aanwezig ten gevolge van opgravingen of verstoringen. Vondstlocatie 4566484100 is afkomstig van een booronderzoek uit 2017, ca. 400 m ten zuiden van het plangebied. Tijdens een archeologisch booronderzoek zijn hier fragmenten van vissenwervels of schubben aangetroffen; in het kader van het betreffende project werd ook milieukundig onderzoek uitgevoerd waarbij roodbakkend geglazuurd aardewerk werd aangetroffen, scherven majolica uit de 16^e of 17^e eeuw, en een glazen fles, alle uit de Nieuwe tijd.

In de omgeving van het plangebied zijn in Archis vijftien archeologische onderzoeken geregistreerd (*tabel 2*). Het betreft twee bureauonderzoeken, en dertien booronderzoeken.

²³ <http://bodemloket.nl/>.

²⁴ <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Verstoringsbronnenkaart>. De kaart is een selectie uit het bestand 'Vergraven Gronden', van WUR. In 2012 is er door Alterra een GIS-bestand samengesteld met een overzicht van grondbewerkingen, ophogingen en afgravingen, waarbij de opbouw van het bodemprofiel tot ten minste 40 cm diepte is gewijzigd. Hiervoor is informatie opgevraagd bij instanties en organisaties die werkzaamheden (laten) uitvoeren en/of administreren in verband met vergunningverlening en instanties die landgebruik in kaart brengen.

Archis3 ZaakID	Jaar	Type onderzoek	Toponiem	Plaats	Opmerking
2025075100	2002	Booronderzoek	Pastoor van der Plaatstraat 105	Rijpwetering	Geen rapport in Archis/DansEasy
2028129100	2003	Booronderzoek		Rijpwetering	Geen rapport in Archis/DansEasy
2036715100	2003	Booronderzoek		Rijpwetering	Geen rapport in Archis/DansEasy
2071220100	2005	Booronderzoek	Pastoor van der Plaatstraat 119A	Rijpwetering	Ongestoord veen pakket zonder indicatoren: wel vervolg d.m.v. begeleiding geadviseerd
2104163100	2005	Booronderzoek	Pastoor van der Plaatstraat 127	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd
2111720100	2006	Booronderzoek	Pastoor van der Plaatstraat 28 achter	Rijpwetering	Ongestoord veen pakket zonder indicatoren: wel vervolg d.m.v. begeleiding geadviseerd
2189166100	2008	Booronderzoek	Pastoor van der Plaatstraat 32a	Rijpwetering	Geen rapport in Archis/DansEasy
2249535100	2009	Booronderzoek	Pastoor v/d Plaatstraat	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd
2308810100	2010	Booronderzoek	Rijpwetering, Pastoor vd Plaatstraat 40	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd
2407477100	2013	Bureauonderzoek	Zuidweg 11	Rijpwetering	Op basis van bureauonderzoek wordt geadviseerd in geval er niet archeologie-vriendelijk kan worden gebouwd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren
3974585100	2015	Bureauonderzoek	Vervanging brug N445	Rijpwetering	Geen rapport in Archis/DansEasy
4566484100	2017	Booronderzoek	Zuidweg 33	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd
4646747100	2018	Booronderzoek	Rijpwetering, Pastoor vd Plaatstraat 36	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd
4649355100	2018	Booronderzoek	Zuidweg 12	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd
4925751100	2020	Booronderzoek	Rijpwetering, Pastoor vd Plaatstraat 37A	Rijpwetering	Geen vervolg geadviseerd

Tabel 2 In Archis geregistreerde onderzoeken in een straal van 500 meter van het plangebied. Bron: Archis3.

Vrijwel alle onderzoeken in de directe omgeving zijn uitgevoerd naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen in het bestaande historisch bebouwingslint. De onderzoeken die het meest relevant zijn voor het plangebied zijn:

- Zaakidentificatie 4646747100. Het in paragraaf 3.1 besproken booronderzoek uit 2019; er is geen vindplaats aangetroffen, en er is geen vervolg geadviseerd.
- Zaakidentificatie 2189166100. Dit betreft een verkennend booronderzoek uitgevoerd 150 m ten noorden van het plangebied; de resultaten van dit onderzoek zijn niet beschikbaar in Archis of DansEasy.

- Zaakidentificatie 2025075100: booronderzoek op ca. 75 m ten noordoosten van het plangebied; de resultaten van dit onderzoek zijn niet beschikbaar in Archis of DansEasy.
- Zaakidentificatie 2028129100: booronderzoek op ca. 100 m ten noordoosten van het plangebied; de resultaten van dit onderzoek zijn niet beschikbaar in Archis of DansEasy.
- Zaakidentificatie 2036715100: booronderzoek op ca. 100 m ten noordoosten van het plangebied; de resultaten van dit onderzoek zijn niet beschikbaar in Archis of DansEasy.
- Zaakidentificatie 2104163100. Dit betreft een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd 100 m ten oosten van het plangebied. Er zijn tijdens dit booronderzoek geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische waarden.
- Zaakidentificatie 2071220100. Dit betreft een verkennend booronderzoek uitgevoerd 100 m ten oosten van het plangebied. Er zijn tijdens dit booronderzoek geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische waarden, maar met het oog op ongestoorde veenpakket wordt een archeologische begeleiding geadviseerd. Deze heeft voor zover te zien is in Archis niet plaatsgevonden.
- Zaakidentificatie 2308810100. Dit betreft een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek uitgevoerd 50 m ten zuiden van het plangebied.²⁵ Op basis van het bureauonderzoek werden op of in de top van het veen archeologische resten verwacht uit de Bronstijd tot en met de Nieuwe Tijd. De top van het veen was naar verwachting geoxideerd. Vanaf het maaiveld werden resten verwacht, die verband houden met de ontginning van het gebied, op of in de top van het toemaakdek uit de Late Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd. Tijdens het booronderzoek is een toemaakdek aangetroffen variërend in dikte van 40 tot 200 cm. Hieronder is het verwachte veenpakket aangetroffen. Een geoxideerde (veraarde) top van het veen, het potentiële vondstniveau, is echter niet aangetroffen. Ook zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische resten die verband houden met de laatmiddeleeuwse ontginning van het gebied.
- Zaakidentificatie 3974585100. Dit betreft een bureauonderzoek uitgevoerd 100 m ten zuiden van het plangebied ten behoeve van de vervanging van de brug van de N445; de resultaten van dit onderzoek zijn niet beschikbaar in Archis/DansEasy.

Op basis van bovenstaande vondsten en onderzoeken is er (zoals verwacht kon worden) geen aanleiding om de hoge archeologische verwachting voor resten die verband houden met bewoning en activiteiten in het historisch bebouwingslint naar boven of beneden bij te stellen.

3.4 Tweede Wereldoorlog

Het plangebied ligt volgens de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) niet binnen een zone waarin een verhoogde verwachting bestaat op het aantreffen van resten van ondergronds en/of bovengronds militair erfgoed. Binnen het plangebied hebben in mei 1940 of tijdens de bevrijding van 1944/1945 geen grondgevechten plaatsgevonden. Wel kunnen in zijn algemeenheid resten worden verwacht van kleinere objecten en structuren zoals crashlocaties, veldgraven en onderduikhollen, maar hiervoor bestaat geen enkele concrete aanwijzingen binnen het plangebied.²⁶ In de database met locaties van vliegtuigcrashes tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn bij Rijpwetering geen bijzonderheden opgenomen.²⁷

3.5 Gespecificeerde archeologische verwachting (LS05)

Binnen het plangebied geldt lage archeologische verwachting op het aantreffen van resten daterend uit het Mesolithicum/Neolithicum. Er zijn geen aanwijzingen voor een kreekrug/verhoogde getij-inversierug die een aantrekkelijke locatie kon vormen voor bewoning. Voor de metaaltijden en de Romeinse tijd geldt een lage tot middelhoge verwachting, omdat op basis van de landschappelijke ontwikkeling van het gebied met overstromingen vanuit zee en de grootschalige veenvorming het gebied vermoedelijk te nat was voor bewoning. Resten uit de IJzertijd/Romeinse tijd zouden in principe kunnen voorkomen in en op de top van

²⁵ De Jong/Huizer, 2011.

²⁶ <http://www.ikme.nl/>.

²⁷ <https://www.verliesregister.studiegroepvluchtoorlog.nl/zz.php>.

het veenpakket, voor zover dit nog intact aanwezig is. Door de ontginningen vanaf de Middeleeuwen is dit pakket in de omgeving vermoedelijk grotendeels afgegraven, maar op basis van het AHN4 en de ligging bij een veendijk is het veen mogelijk plaatselijk nog intact. Daardoor is een lage tot middelhoge archeologische verwachting voor de periode van de Metaaltijden en Romeinse tijd van toepassing. Voor de periode Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een hoge archeologische verwachting. Het plangebied is gelegen binnen het historisch bebouwingslint van Rijpwetering, en niet zoals bij het plangebied uit 2019, er net achter. Gezien de ligging direct aan de weg bovenaan de dijk is de kans op historische bebouwing hier ook veel groter. De eerste echt betrouwbare gedetailleerde kaart is de Kadasterkaart van 1811-1832. Deze kaart geeft aan dat er binnen het plangebied op dat moment al sprake is van bebouwing, waarvan de resten mogelijk nog aanwezig zijn. Mogelijk is voor de huidige bebouwing gebruik gemaakt van oudere fundamenteën. Er zijn verder geen aanwijzingen voor andere bebouwing voorafgaand aan de 20^e eeuw, maar gezien de ligging in het bebouwingslint kan niet worden uitgesloten dat in de voorafgaande eeuwen hier een boerderijplaats aanwezig is geweest. De zuidzijde van het plangebied lijkt op de Kadasterkaart te zijn vergraven voor een sloot of watergang waardoor de kans op het aantreffen van archeologische resten daar wat lager is.

De gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied kan puntsgewijs als volgt worden samengevat:

1. Datering

Binnen het plangebied kunnen de volgende archeologische resten worden aangetroffen:

- Lage archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit uit het Mesolithicum en Neolithicum.
- Lage tot middelhoge archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit uit de Metaaltijden en Romeinse tijd tot aan de Late Middeleeuwen.
- hoge archeologische verwachting op het aantreffen van resten van bewoning en menselijke activiteit uit de periode vanaf de Late Middeleeuwen tot aan de Nieuwe Tijd.

2. Complextype

- Semi-permanente nederzetting/jachtkampje (Mesolithicum)
- Nederzetting (Neolithicum t/m Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd)

3. Omvang

- Tijdelijke jachtkampjes kunnen een omvang hebben van tientallen vierkante meters of groter;
- Huisplaats: ca. 50-2000 m²

4. Diepteligging

De resten van menselijke activiteit en bewoning vanaf de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd kunnen direct vanaf maaiveld worden aangetroffen; resten uit de metaaltijden tot aan de Late Middeleeuwen binnen 1-2 m -mv; resten uit het Mesolithicum/Neolithicum op de Wormerafzettingen op ca. 2,5-4,5 m -mv.

5. Gaafheid, conservering

De conservering van organisch materiaal is vermoedelijk goed.

6. Locatie

Archeologische resten kunnen binnen het hele plangebied worden aangetroffen, met in ieder geval resten van bebouwing uit het begin van de 19^e eeuw aan de noordzijde van het plangebied.

7. Uiterlijke kenmerken

Nederzetting: een spreiding van vondstmateriaal zoals aardewerk, dierlijk bot, bewerkt natuursteen, metaal etc.; structuren van baksteen en natuursteen, zoals funderingen, muurwerk, vloeren etc.; sporen zoals (verkavelings)greppels, paalgaten en afvalkuilen. Organische materialen, zoals leer, bewerkt of constructiehout, en textiel kunnen met name in diepe sporen goed bewaard zijn gebleven.

8. Mogelijke verstoringen

Binnen het plangebied is verstoring opgetreden te gevolge van het moderne gebruik als erf.

9. Bedreiging van eventueel aanwezige archeologische waarden

De nieuw aan te leggen funderingen van de twee nieuwbouwhuizen met bijbehorende heipalen kunnen eventuele archeologische waarden verstoren.

4 Advies vervolgonderzoek (LS05)

Het plangebied bevindt zich in het historisch bebouwingslint van Rijpwetering, waarvan het begin teruggaat tot de Late Middeleeuwen. Binnen de noordzijde van het plangebied staat een gebouw met volgens de BAG viewer het officiële bouwjaar 1830, maar op deze locatie is al aantoonbaar sprake van historische bebouwing op de Kadastrale Minuut van 1811-1832.

Geadviseerd wordt om de sloop van dit gebouw tot aan maaiveld toe te staan zonder verdere maatregelen, maar de vloeren en fundering nog intact te laten. De sloop van de vloeren en funderingen dient dan onder archeologische begeleiding plaats te vinden, om eventuele oudere resten in kaart te kunnen brengen en vondstmateriaal veilig te stellen. Afhankelijk van de bevindingen kan dan worden bepaald of verdere begeleiding bij het uitgraven van de bouwkuip nog noodzakelijk is.

Het verdient de voorkeur om eventuele archeologische resten binnen de rest van het plangebied niet te verstoren en “in situ” te behouden. Mocht de initiatiefnemer deze zone verder willen ontwikkelen in de vorm van geplande nieuwbouw van een woning, dan dienen zoveel mogelijk de richtlijnen gevolgd te worden voor archeologievriendelijk bouwen, zoals weergegeven in de handreiking van de RCE.²⁸ Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is vervolgonderzoek noodzakelijk. Om dergelijke resten van historische bebouwing te kunnen karteren en waarderen is niet een booronderzoek, maar een proefsleuven-onderzoek (met de mogelijkheid tot doorstart naar een opgraving) de meest geëigende methode. Wellicht is het praktisch om de begeleiding van de ondergrondse sloop van het gebouw te laten samenvallen met het aansluitend aanleggen van één proefsleuf direct op de nieuwbouwlocatie, met de mogelijke doorstart naar een opgraving indien er archeologische resten worden aangetroffen.

Voor een dergelijk onderzoek (begeleiding/proefsleuven) dient eerst een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld dat de goedkeuring behoeft van het bevoegd gezag, de gemeente Kaag en Braassem.

Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Kaag en Braassem, om op basis van dit rapport en het daarin verwoorde advies, een besluit te nemen ten aanzien van het beëindigen van het archeologisch onderzoeksproces.

Ook wanneer het bevoegd gezag op basis van het vooronderzoek besluit dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en het plangebied wordt vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen, blijft de meldingsplicht archeologische toevalsvondst of waarneming van kracht (Erfgoedwet, artikel 5.10 Archeologische toevalsvondst). Aangezien het nooit volledig is uit te sluiten dat tijdens eventueel grondverzet een archeologische ‘toevalsvondst’ wordt gedaan, is het wenselijk de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht om hiervan zo spoedig mogelijk melding te doen bij het bevoegd gezag, de gemeente Kaag en Braassem, en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

²⁸ <https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2016/01/01/handreiking-archeologievriendelijk-bouwen>.

Literatuur

- BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- BAKKER, H. DE/J. SCHELLING, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen (Staring Centrum).
- BERENDSEN, H.J.A., 1996: *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie*, Assen.
- BERENDSEN, H.J.A., 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.
- BERENDSEN, H.J.A., 1999: *Handleiding voor fysisch geografisch veldwerk in het laagland*, Universiteit Utrecht (Vakgroep fysische geografie).
- BERKEL, G. VAN & K. SAMPLONIUS, 2007: *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. Utrecht.
- HUIZER, J, N. DE JONGE & S. VAN DER A, 2009: *De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Kaag en Braassem*. ADC Heritage BV.
- JONGE, DE, N./J.HUIZER, 2011: *Pastoor van der Plaatstraat 40 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem. Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*, Amersfoort (ADC-rapport 2568).
- LOUWE KOOIJMANS, L.P./P.W. VAN DEN BROEKE/H. FOKKENS/A. VAN GIJN, 2005: *Nederland in de prehistorie*, Amsterdam.
- MULDER, E.F.J. DE/GELUK, M.C./RITSEMA, I.L./WESTERHOFF, W.E./WONG, T.E. (RED.), 2003: *De ondergrond van Nederland*, Houten.
- PRONK, R., 2010: *Verkennd bodemonderzoek conform NEN 5740, Locatie: Pastoor van der Plaatstraat 40 te Rijpwetering*, Bodem Belang BV.
- SATIJN, O.P.N./F.P.J. VAN PUIJENBROEK, 2019: *Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de realisatie van twee bouw kavels aan de Pastoor van der Plaatstraat 36 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem. Ruimtelijk advies op basis van bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek door middel van boringen (verkennende en karterende fase)*, Amersfoort (Vestigia-rapport V1727).

Digitale bronnen

- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND: www.ahn.nl.
- ARCGIS ONLINE: www.arcgis.com
- ARCHEOLOGISCH INFORMATIESYSTEEM (ARCHIS): <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>
- STICHTING INFRASTRUCTUUR KWALITEITSBORING BODEMBEHEER: www.sikb.nl.
- TOPOTIJDSREIS: www.topotijdsreis.nl

Lijst van afbeeldingen, bijlagen en kaarten

Afbeeldingen

– Afbeelding 1 Luchtfoto plangebied. Het plangebied is globaal in blauw aangegeven. Bron: ArcGIS online 2020.	4
– Afbeelding 2 Impressie plangebied, met de te slopen bebouwing met witte muren en rode dak. Bron: Google Streetview.	7
– Afbeelding 3 Inrichtingsplan. Bron: Benbouwadvisen.	8
– Afbeelding 4 Uitsnede plangebied (blauw omlijnd) op de gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart.	10
– Afbeelding 5 Uitsnede plangebied (rood omlijnd) op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4). Bron: AHN.nl.	11
– Afbeelding 6 Het plangebied (globaal binnen de rode cirkel) op de kaart van Balthasar.	14
– Afbeelding 7 Het plangebied (globaal binnen rode cirkel) op de kaart van Bernard du.	14
– Afbeelding 8 Het plangebied (paars omlijnd) op de Kadastrale Minuut 1811-1832. Bron: RCE.	15
– Afbeelding 9 Plangebied (paars omlijnd) op de topografische kaart van 1850. Bron: Topotijdreis.	15
– Afbeelding 10 Plangebied (paars omlijnd) op de topografische kaart van 1950. Bron: Topotijdreis.	16
– Afbeelding 11 Plangebied (paars omlijnd) op de topografische kaart van 1984. Bron: Topotijdreis.	16
– Afbeelding 12 Plangebied (Paars omlijnd) op de topografische kaart van 1994. Bron: Topotijdreis.	17
– Afbeelding 13 Plangebied (Paars omlijnd) op de topografische kaart van 1999. Bron: Topotijdreis.	17
– Afbeelding 14 Plangebied (Paars omlijnd) op de topografische kaart van 2009. Bron: Topotijdreis.	18

Tabellen

– Tabel 1 In Archis geregistreerde vondstlocaties in een straal van 500 meter van het plangebied. Bron: Archis3.	19
– Tabel 2 In Archis geregistreerde onderzoeken in een straal van 500 meter van het plangebied. Bron: Archis3.	20

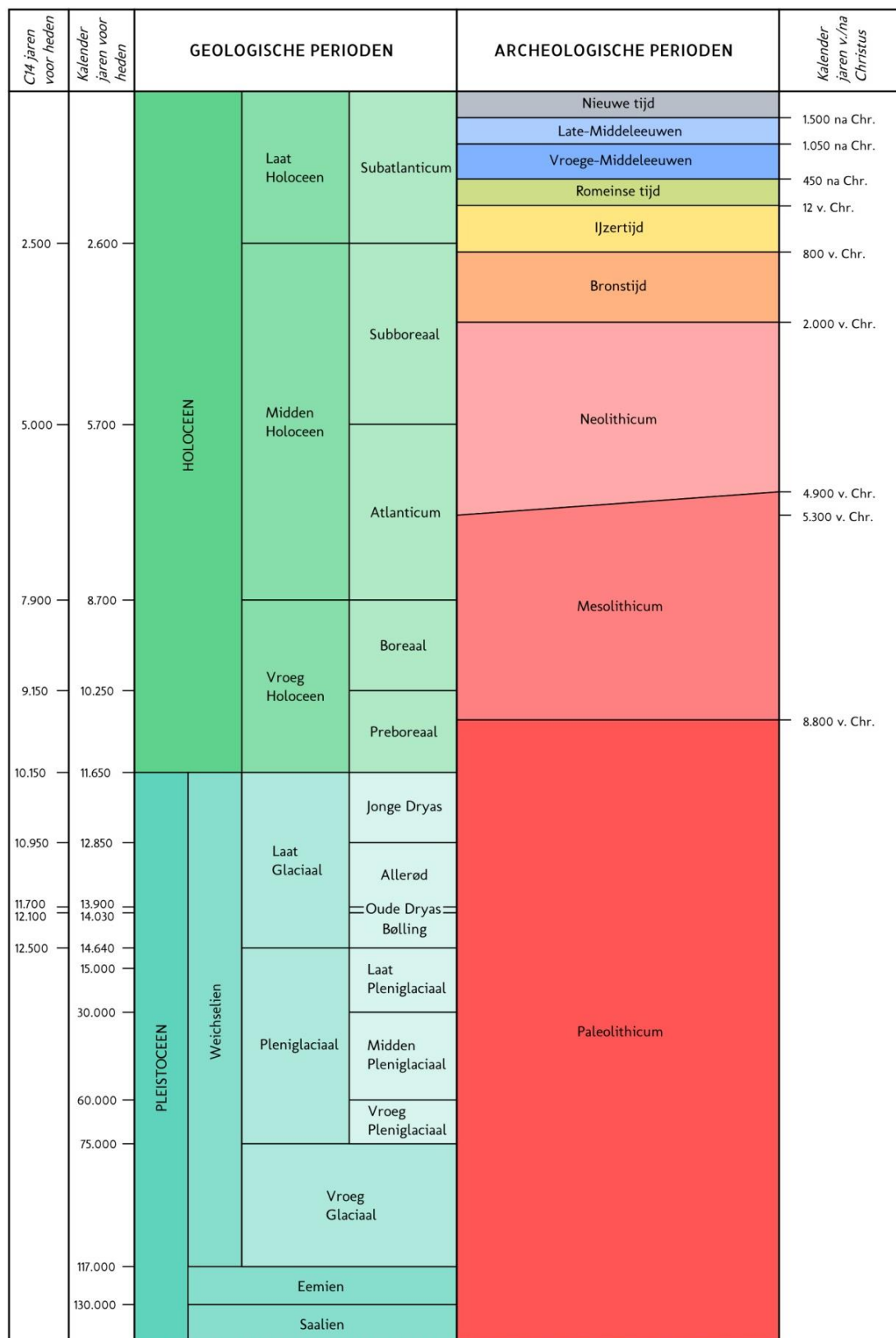
Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Kaarten

Kaart 1:	Ligging plangebied
Kaart 2:	Natuurlijk landschap; geomorfologie
Kaart 3:	Natuurlijk landschap; bodem
Kaart 4:	Archeologie; inventarisatie

Bijlage 1: Overzicht van archeologische en geologische perioden

C14 ouderdommen en gekalibreerde ouderdommen van het Holocene volgens Van Geel et al. (1980/1981). C14 ouderdom van het Laat Glaciaal volgens Hoek (2001/2008) en gekalibreerde ouderdommen van het Laat Glaciaal volgens Rasmussen et al. (2006). Overige pleistocene chronostratigrafie volgens Westerhoff et al. (2003). Archeologische perioden van de prehistorie volgens Louwe Kooijmans et al. (2005) en overige archeologische perioden volgens Archis.

Periode	Van - tot
Vroeg Paleolithicum	Tot 300.000 voor Chr.
Midden Paleolithicum	300.000 voor Chr. – 35.000 voor Chr.
Laat Paleolithicum	35.000 voor Chr. – 8800 voor Chr.
Vroeg Mesolithicum	8800 voor Chr. – 7100 voor Chr.
Midden Mesolithicum	7100 voor Chr. – 6450 voor Chr.
Laat Mesolithicum	6450 voor Chr. – 4900 voor Chr.
Vroeg Neolithicum	5300 voor Chr. – 4200 voor Chr.
Midden Neolithicum	4200 voor Chr. – 2850 voor Chr.
Laat Neolithicum	2850 voor Chr. – 2000 voor Chr.
Vroege Bronstijd	2000 voor Chr. – 1800 voor Chr.
Midden Bronstijd	1800 voor Chr. – 1100 voor Chr.
Late Bronstijd	1100 voor Chr. – 800 voor Chr.
Vroege IJzertijd	800 voor Chr. – 500 voor Chr.
Midden IJzertijd	500 voor Chr. – 250 voor Chr.
Late IJzertijd	250 voor Chr. – 12 voor Chr.
Vroeg Romeinse Tijd	12 voor Chr. – 70 na Chr.
Midden Romeinse Tijd	70 na Chr. – 270 na Chr.
Laat Romeinse Tijd	270 na Chr. – 450 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 na Chr. – 1050 na Chr.
Late Middeleeuwen	1050 na Chr. – 1500 na Chr.
Nieuwe Tijd A	1500 na Chr. – 1650 na Chr.
Nieuwe Tijd B	1650 na Chr. – 1850 na Chr.
Nieuwe Tijd C	1850 na Chr. – 1950 na Chr.

KAART 1 - LIGGING PLANGEBIED

LEGENDA

- Plangrens
- Top10NL
- Bebouwing
- Overige topografie
- Water
- Hoofdwegen
- Snelweg
- Regionale weg
- Lokale weg

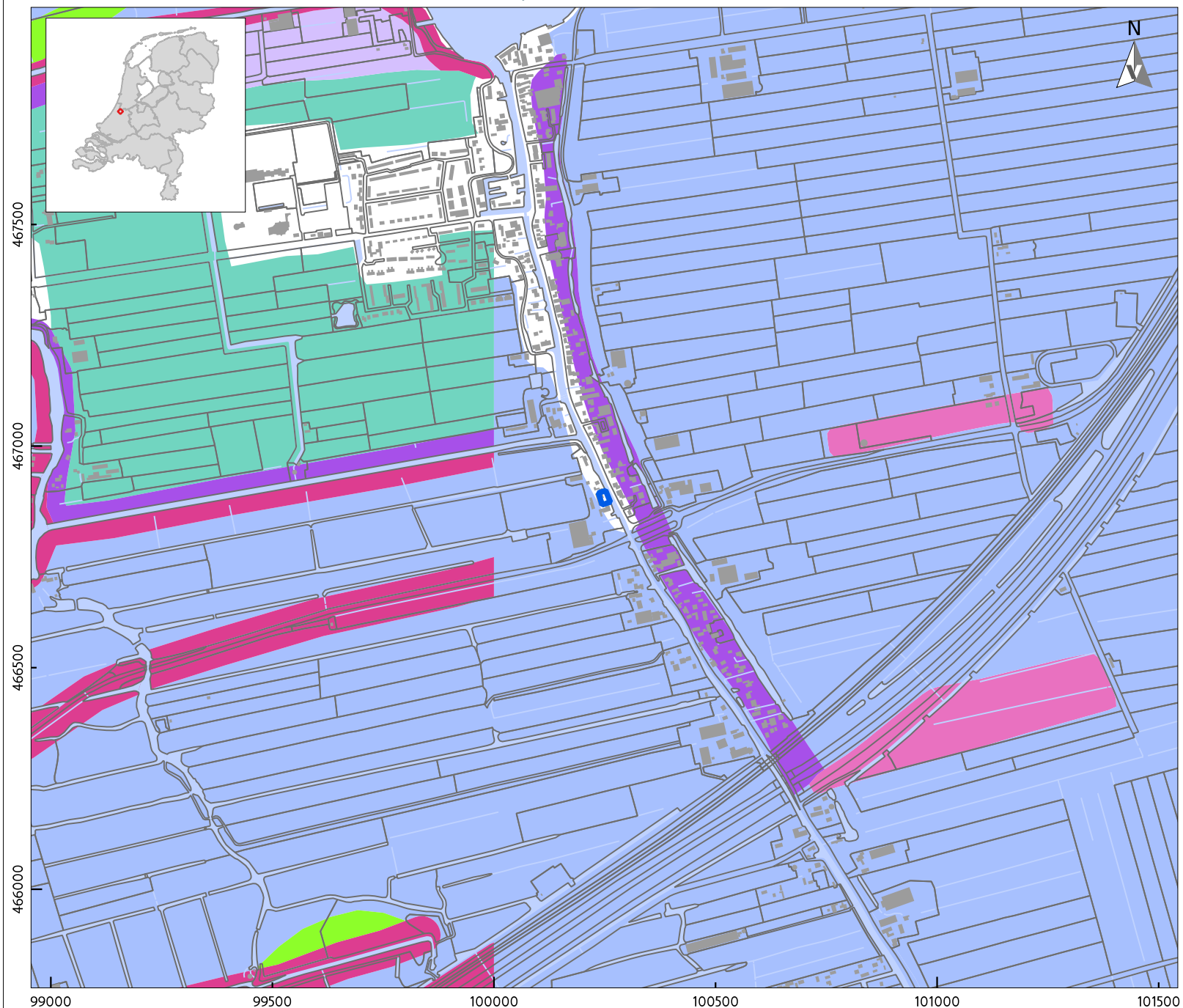
Project: V22-5011: BO (IVO) Pastoor van der Plaatstraat 36 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem
 Rapport: Braassem
 Datum: V2296
 Bron: April 2022
 Opentopo, CC-BY 4.0
 J.W. van Aalst, www.opentopo.nl

Tekenaar: RS

VESTIGIA
 Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

KAART 2 - NATUURLIJK LANDSCHAP; GEOMORFOLOGIE

LEGENDA

Plangrens

Top10NL

Bebouwing

Overige topografie

Water

Geomorfologie

Stroomrug of stroomgordel

Veenrest-dijk

Plateau-achtige storthoop,
opgehoogd of opgespoten terrein,
of kunstmatig eiland

Vlake van getij-afzettingen

Ontgonnen veenvlakte

Veenrestvlakte

Project: V22-5011: BO (IVO) Pastoor van
der Plaatstraat 36 te
Rijpwetering, gemeente Kaag en

Rapport: Braassem

Datum: V2296

Bron: April 2022

Top10NL, CC-BY Kadaster 2022
Geomorfologische kaart: PDOK
augustus 2017 /
Maas et al. 2017

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 100 200 300 m

KAART 3 - NATUURLIJK LANDSCHAP; BODEM

KAART 4 - ARCHEOLOGIE; INVENTARISATIE

LEGENDA

Plangrens

Vondstlocaties

Vondstlocatie gekoppeld aan onderzoek

Top10NL

Bebouwing

Overige topografie

Water

Onderzoeken

Archeologisch: boring

Archeologisch: bureauonderzoek

Onbekend

Project: V22-5011: BO (IVO) Pastoor van der Plaatstraat 36 te Rijpwetering, gemeente Kaag en Braassem

Rapport: V2296

Datum: April 2022

Bron: Top10NL, CC-BY Kadaster 2022
Onderzoeken, Vondstlocaties
RCE 2022
Monumenten, RCE 2014

Tekenaar: RS

VESTIGIA
Archeologie & Cultuurhistorie

0 50 100 150 200 250 m

This text was set using the following freely available font software:

Allerta Copyright (c) 2010, Matt McInerney (<http://pixelspread.com>),
with Reserved Font Name Allerta.

Inconsolata_dz Copyright (c) 2006, Raph Levien (<http://www.levien.com>),
with Reserved Font Name <Inconsolata>.
Copyright (c) 2009, David Zhou (<http://blog.nodnod.net/>)
with Reserved Font Name <Inconsolata_dz>.

Molengo_Vestigia Copyright (c) 2007, Denis Moyogo Jacquerye,
with Reserved Font Name <Molengo>.
Copyright (c) 2011, Vestigia BV Archeologie & Cultuurhistorie (www.vestigia.nl),
with Reserved Font Name <Molengo_Vestigia>; available at www.vestigia.nl/fonts.

This Font Software is licensed under the SIL Open Font License, Version 1.1.
The license is available with a FAQ at: <http://scripts.sil.org/OFL>

Vestigia BV *Archeologie & Cultuurhistorie*
Spoorstraat 5
3811 MN Amersfoort
Nederland

Telefoon 033 277 92 00
E-mail info@vestigia.nl
Website www.vestigia.nl

K.v.K. Gooi- en Eemland 32078894

Erfgoedingenieurs

“Engineering the past, creating the future”

